

ARTE MEDIEVAL

Románico e gótico

INTRODUCCIÓN

Aquello que chamamos arte medieval consiste no estudo de **edificios, esculturas e pinturas** creados durante a época medieval

As obras que se crean nunha determinada época están **influenciadas pola mentalidade da sociedade e a capacidade técnica das persoas** que viven nese momento, polo que o resultado é diferente dunhas épocas a outras.

Esas diferencias nas maneiras de construír edificios ou de facer esculturas e realizar pinturas fai que en historia da arte se estuden os chamados "**estilos artísticos**".

ARQUITECTURA >> CONCEPTOS PREVIOS

IMPORTANTE!! Antes de estudar as características arquitectónicas dun estilo artístico é necesario ter claro certos conceptos previos, sobre o como se constrúe un edificio, que partes o compoñen...

Un edificio componse da **combinación entre dous elementos diferentes**:

- 1) - os **elementos sustentantes**, encargados de levantar a estrutura do edificio.
- os **elementos sostidos**, que serven para pechar o edificio.

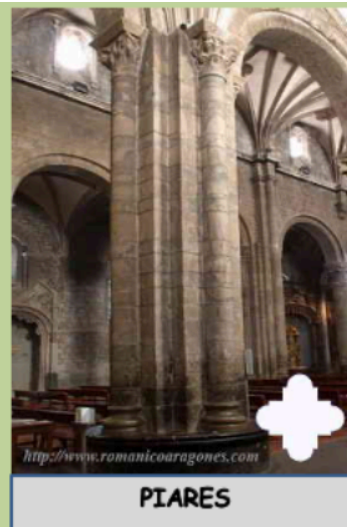
Elementos sustentantes	Elementos sostidos
Muro Pilar. Columna. Contrafortes.	Dintel Arco. Bóveda. Cúpula

ELEMENTOS SUSTENTANTES

Falando dos **muros**, podemos ter en conta aspectos como o **material** que se emprega, o **seu grosor**.

Os **contrafortes** son elementos situados no exterior que serven para axudar aos muros a soportar o peso do edificio.

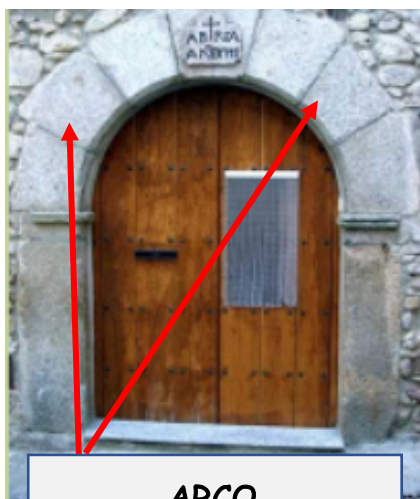
Os **piares e columnas** son elementos que se sitúan dentro do edificio e tamén axudan a soportar o seu peso. Se diferencian na súa forma: circular (columna) ou cadrada (piares)

ELEMENTOS SOSNTENIDOS	O dintel é unha viga horizontal que vai por riba de espazos baleiros, como son as portas ou ventás	Pola súa parte, os arcos son elementos curvados que van por riba das portas ou ventás
	A bóveda é a cuberta interior que serve para cubrir o espazo entre os muros, e se elabora a partir dunha sucesión de diferentes arcos.	
	A cúpula é unha cuberta esférica que serve para pechar espazos cadrados.	

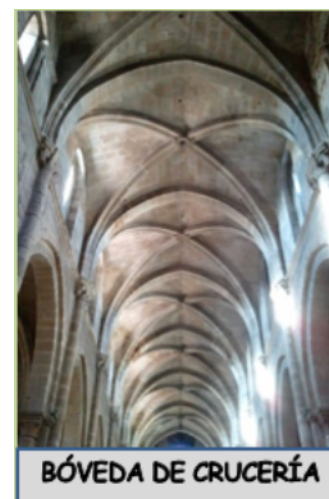
DINTEL

ARCO

BÓVEDA DE CANÓN

BÓVEDA DE CRUCERÍA

CÚPULAS

TÍPO DE EDIFICIOS >> Falando de edificios, hai moitas tipoloxías diferentes, segundo para que se constrúen. Isto fai que dependendo da época xorden necesidades distintas, e por tanto novos edificios.

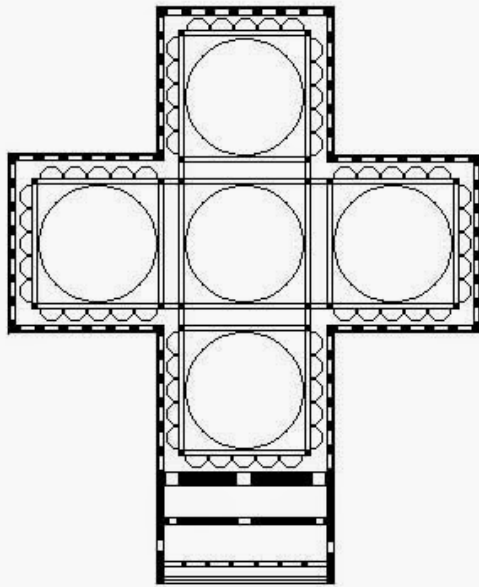
- 2) En canto á **época medieval**, os edificios mais habituais son os edificios relixioso (igrexas, catedrais, mosteiros) e edificios civís como (castelos, palacios urbanos, concellos, lonxas comerciais...)

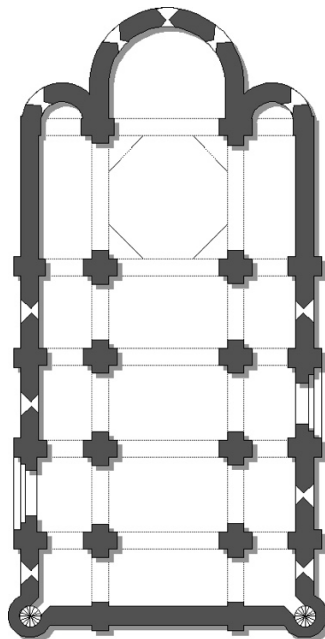
- 3) **PLANTA DUN EDIFICIO >>** Falando de arquitectura, temos que analizar o tipo de planta que presenta, e saber distinguir as súas partes principais, xa que estas varían segundo o estilo ao que pertence o edificio.

A **planta** dun edificio é a representación gráfica da forma que o edificio ten sobre o chan.

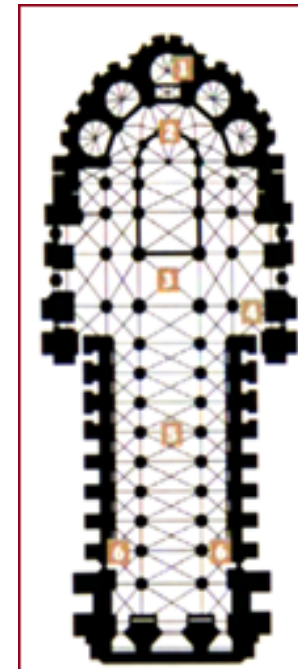
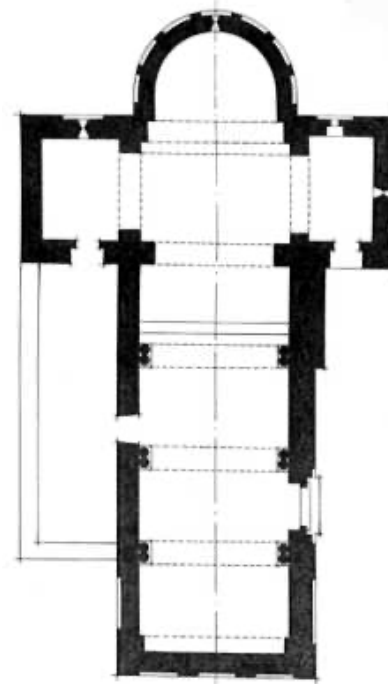
Planta de cruz grega

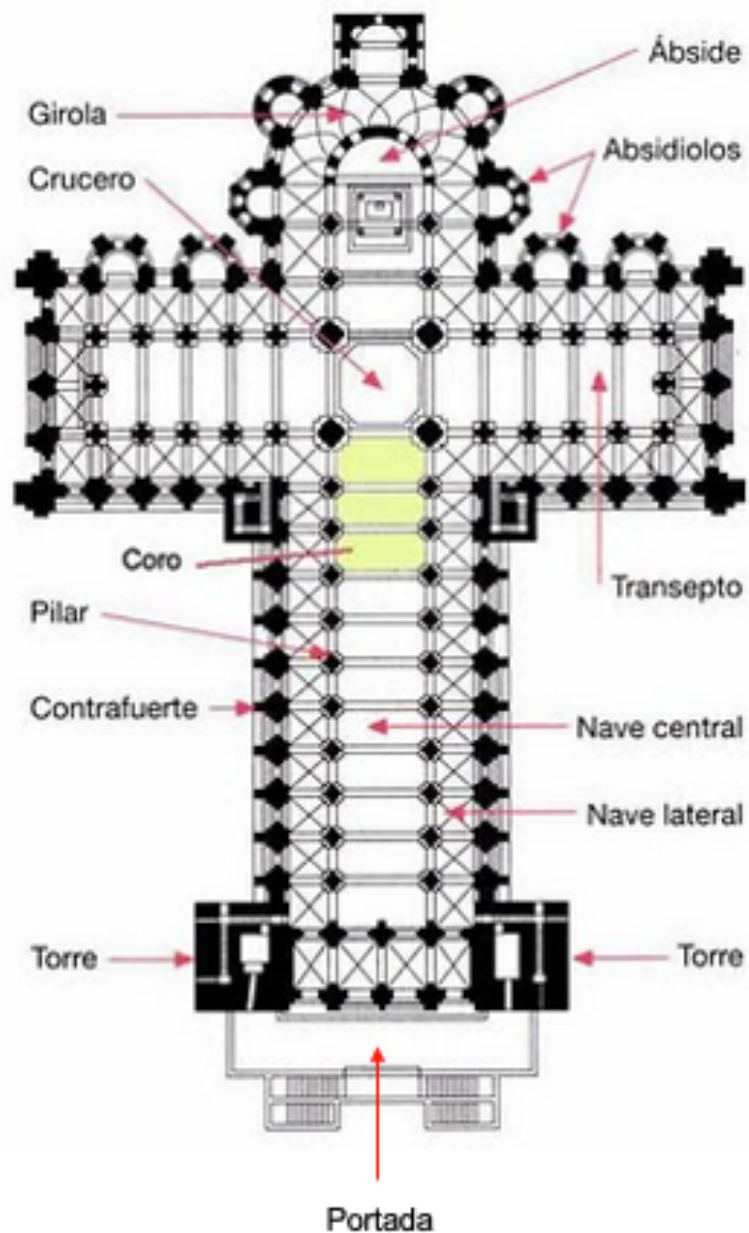

Planta basilical

Planta cruz latina

PARTES PRINCIPAIS DUNHA PLANTA	
Ábside	Representa a cabeceira da igrexa, onde se coloca o altar
Absidiolos	Pequenas capelas dentro da igrexa
Xirola	Corredor que rodea o ábside (Tamén chamado deambulatorio, aparece nas igrexas de peregrinación)
Naves	Espazos onde se sitúan os fieis
Transepto	Brazo perpendicular ás naves
Cruceiro	Lugar onde se atopan as naves co transepto. Soe estar coroado por unha cúpula.
Piares (ou columnas)	Cada un dos cadrados (ou círculos) que separan as naves.
Torres	Situadas no exterior, acollas as campás
Portada	Representa o punto de entrada na igrexa; naquelas mais importantes aparece moi decorada.

ESCULTURA >> CONCEPTOS PREVIOS.

IMPORTANTE!! Antes de estudar as características escultórica dun estilo artístico é necesario ter claro certos conceptos previos.

As esculturas clasifícanse en dous tipos principais:

- 1)
 - **Escultura exenta ou de bulto redondo**
 - **Relevos escultóricos**

RELEVO ESCULTÓRICO

Son aquelas obras que están pegadas a un muro. Están feitas unicamente para ver de fronte

ESCULTURA EXENTA

Son aquelas obras que están separadas do muro. "Técnicamente" poden rodearse e moverse de lugar

2)

O **material** de que están feitas as esculturas determinan a técnica que se debe empregar para realizalas. Algúns dos mais habituais, especialmente nos estilos antigos son:

- **Madeira ou pedra** >> Traballadas baixo a técnica da **talla**.
- **Bronce** >> Elaboradas seguindo a técnica da **fundición**.
- **Cerámica** >> Feitas seguindo a técnica da **modelaxe**.

MADEIRA

MARFIL

PEDRA

3)

O **soporte** é o lugar onde se realizan as esculturas. Emprégase sobre todo para os relevos. Os soportes son moi variados entre os que podemos destacar.

- **Tímpano** >> Espazo semicircular situado entre o dintel e o arco dunha portada.
- **Capitel** >> Parte superior dunha columna.
- **Sepulcros** >> "Tumbas" reservadas a xente importante.
- **Gárgolas** >> Parte que sobresaí nos desagües dun edificio, decorados con figuras humanas ou animais.

CAPITEL

TÍMPANO

SEPULCRO

GÁRGOLA

PINTURA >> CONCEPTOS PREVIOS.

IMPORTANTE!! Antes de estudar as características da pintura dun estilo artístico é necesario ter claro certos conceptos previos.

1) O resultado final dunha pintura varían segundo a **técnica e o soporte** sobre o que se realizan, xa que estas condicionan o traballo do pintor.

2) A **pintura** é unha disciplina que se basea na combinación de certos aspectos que é nos que debemos fixar para analizar unha pintura:

• O tema.	• Se o espazo é real ou irreal.
• A liña do debuxo.	• A profundidade.
• As cores empregadas.	

O **soporte** é o espazo físico sobre o cal se realiza a pintura, e pode condicionar tamén a técnica a empregar. En época medieval **os mais habituais foron tres**:

- **Muros das igrexas** >> É a chamada **pintura mural**, que se realiza seguindo a técnica do fresco
- **Táboas** >> É a chamada **pintura sobre táboa**, que empregou principalmente a técnica da pintura ao temple.

2)

- **Lenzos** >> Apareceu cara finais da Idade Media, e empregou a técnica do óleo, gracias ao cal conseguiron moito detalle nas súas obras.
- **Páxinas de manuscritos** >> Son as chamadas **miniaturas**, pinturas que se empregaban para decorar os libros medievais.
- **Vidreiras** >> Son os grandes ventanaís que aparecen nas catedrais góticas; antes da súa elaboración con cristais fai falta o traballo do pintor que deseñe a obra.

Técnicas:

3)

- **Pintura ao fresco >>** Consiste en pintar sobre unha capa de cal mentres está húmida. Require pintar rápido, polo que non permite o detallismo. Acostuma empregarse na *pintura mural*
- **Pintura ao temple >>** Consiste en unir os pigmentos empregando ovo como "pegamento"; permite un maior detallismo que na pintura ao fresco. Acostuma empregarse na *pintura sobre táboa*
- **Pintura ao óleo >>** Consiste en unir os pigmentos empregando aceite como "pegamento"; permite acadar un gran detallismo xa que tarda moito en secar e o pintor pode facer correccións. Comezou empregando como soporte as táboas, e finalmente centrouse no uso de **lenzos**

PINTURA MURAL AL FRESCO

PINTURA SOBRE LIENZO: TÉCNICA DO ÓLEO

**PINTURA SOBRE TÁBOA,
TÉCNICA DO TEMPLE**

MINIATURA MEDIEVAL

**PINTURA SOBRE TÁBOA,
TÉCNICA DO ÓLEO**